

Zagadnienia leksykalno-gramatyczne do egzaminu maturalnego z języka włoskiego

1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:

- 1) człowiek (np. dane personalne, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, uczucia i emocje, zainteresowania, problemy etyczne);
- 2) dom (np. miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczeń domu i ich wyposażenia, wynajmowanie mieszkania);
- 3) szkoła (np. przedmioty nauczania, oceny i wymagania, życie szkoły, kształcenie pozaszkolne);
- 4) praca (np. zawody i związane z nimi czynności, warunki pracy i zatrudnienia, praca dorywcza);
- 5) życie rodzinne i towarzyskie (np. okresy życia, członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, styl życia, konflikty i problemy);
- 6) Żywnienie (np. artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowanie, lokale gastronomiczne);
- 7) zakupy i usługi (np. rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie i kupowanie, reklama, korzystanie z usług, środki płatnicze);
- 8) podróżowanie i turystyka (np. środki transportu, informacja turystyczna, baza noclegowa, wycieczki, zwiedzanie);
- 9) kultura (np. dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze, media);
- 10) sport (np. dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, imprezy sportowe, sport wyczynowy);
- 11) zdrowie (np. samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie, higieniczny tryb życia);
- 12) nauka i technika (np. odkrycia naukowe, obsługa i korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych, technologie informacyjno-komunikacyjne);
- 13) świat przyrody (np. klimat, rośliny i zwierzęta, krajobraz, zagrożenia i ochrona środowiska naturalnego, klęski żywiołowe);
- 14) państwo i społeczeństwo (np. konflikty wewnętrzne i międzynarodowe, przestępczość, polityka społeczna);
- 15) elementy wiedzy o krajach obszaru nauczanego języka oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu międzykulturowego oraz tematyki integracji europejskiej, w tym znajomość problemów pojawiających się na styku różnych kultur i społeczności.

2. Uczeń rozumie ze słuchu bardzo proste, krótkie, typowe wypowiedzi (np. instrukcje, komunikaty, rozmowy) artykułowane powoli i wyraźnie, w standardowej odmianie języka:

- 1) reaguje na polecenia;
- 2) określa główną myśl tekstu;
- 3) określa główną myśl poszczególnych części tekstu;
- 4) znajduje w tekście określone informacje;
- 5) określa intencje nadawcy/autora tekstu;
- 6) określa kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, sytuację, uczestników);

7) rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.

3. Uczeń rozumie krótkie, proste wypowiedzi pisemne (np. napisy informacyjne, listy, ulotki reklamowe, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, proste teksty narracyjne):

- 1) określa główną myśl tekstu;
- 2) określa główną myśl poszczególnych części tekstu;
- 3) znajduje w tekście określone informacje;
- 4) określa intencje nadawcy/autora tekstu;
- 5) określa kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę, formę tekstu);
- 6) rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.

4. Uczeń tworzy bardzo krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi ustne:

- 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca i czynności;
- 2) opowiada o wydarzeniach życia codziennego i komentuje je;
- 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości;
- 4) opisuje swoje upodobania i uczucia;
- 5) przedstawia opinie swoje i innych osób;
- 6) przedstawia intencje i plany na przyszłość.

5. Uczeń tworzy bardzo krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne w formie prostych wyrażen i zdań (np. wiadomość, e-mail, krótki opis, notatka, ogłoszenie, zaproszenie, ankieta, pocztówka, prosty list prywatny):

- 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca i czynności;
- 2) opisuje wydarzenia życia codziennego i komentuje je;
- 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości;
- 4) opisuje swoje upodobania i uczucia;
- 5) przedstawia opinie swoje i innych osób;
- 6) opisuje intencje i plany na przyszłość.

6. Uczeń reaguje ustnie w prosty i zrozumiały sposób, w typowych sytuacjach:

- 1) nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby, wita się i żegna, udziela podstawowych informacji na swój temat i pyta o dane rozmówcy i innych osób);
- 2) rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę;
- 3) stosuje formy grzecznościowe;
- 4) uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia;
- 5) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje i sugestie;
- 6) prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia;
- 7) wyraża swoje opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych;
- 8) wyraża swoje emocje (np. radość, niezadowolenie, zdziwienie);
- 9) wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby;
- 10) przeprosza, przyjmuje przeprosiny;
- 11) prosi o powtórzenie bądź wyjaśnienie (sprecyzowanie) tego, co powiedział rozmówca.

7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. e-mail, wiadomość) w typowych sytuacjach:

- 1) nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby, udziela podstawowych informacji na swój temat i pyta o dane rozmówcy i innych osób);
- 2) uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia (np. wypełnia formularz);
- 3) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje i sugestie;

- 4) prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia;
  - 5) wyraża swoje opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych;
  - 6) wyraża swoje emocje (np. radość, niezadowolenie, zdziwienie);
  - 7) wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby;
  - 8) przeprasza, przyjmuje przeprosiny.
8. Uczeń przetwarza tekst ustnie lub pisemnie:
- 1) przekazuje w języku obcym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. mapach, symbolach, piktogramach) i tekstach obcojęzycznych;
  - 2) przekazuje w języku polskim główne myśli lub wybrane informacje z prostego tekstu w języku obcym.

Gramatyka

RODZAJNIK

Formy i użycie rodzajnika określonego, nieokreślonego, częściowego

- przypadki opuszczenia rodzajnika, np. *andare a casa, avere fame*
- użycie rodzajnika z zaimkami dzierżawczymi przy rzeczownikach oznaczających pokrewieństwo, np. *il mio fratello maggiore*

RZECZOWNIK

Liczba pojedyncza i mnoga

- formy regularne
- formy nieregularne, np. *uomini*
- rzeczowniki pochodzenia obcego, np. *cinema, film, computer*
- rzeczowniki zbiorowe, np. *folla*
- rzeczowniki pozbawione jednej z liczb, np. *il coraggio (singularia tantum), le mutande (pluralia tantum)*

Rodzaj męski i żeński

- zdrobnienia, np. *sorellina*
- formy nieregularne, np. *paio*

ZAIMEK

Zaimki wskazujące rzeczowne i przymiotne *questo, quello* i ich formy

Zaimek wskazujący *stesso*

- zaimki wskazujące użyte z przysłówkami *qui, qua* oraz *lì, là*, np. *Sono due automobili molto belle: comprare questa qui o quella là?*

Zaimki dzierżawcze rzeczowne i przymiotne

- zaimek dzierżawczy w funkcji rzeczownika, np. *i miei* = *i miei genitori*

Zaimki pytające rzeczowne i przymiotne

Zaimki nieokreślone rzeczowne i przymiotne, np. *qualche*, *alcuno*, *nessuno*, *ogni*, *tanto*, *molto*, *troppo*, *parecchio*, *altrettanto*, *diverso*, *vario*, *altro*, *certo*, *tutto*

- zaimki nieokreślone rzeczowne, np. *qualcuno*, *ognuno*, *qualcosa*, *nie*

Zaimki osobowe

- w funkcji podmiotu
- w funkcji dopełnienia bliższego
- w funkcji dopełnienia dalszego
- formy akcentowane
- formy nieakcentowane

Funkcja zaimka *lo* w odniesieniu do całego zdania, np. *Tutti lo sanno*.

Zaimki podwójne

- miejsce zaimków podwójnych w zdaniu

Zaimki osobowe w funkcji dopełnienia bliższego w czasach złożonych

Zaimki względne proste i złożone

Cząstki *ci*, *vi*, *ne* i ich miejsce w zdaniu

- cząstka *ci* odpowiadająca strukturze *a questo*, np. *Non ci fare caso. Ci penso io.*
- cząstka *ne* odpowiadająca strukturze *di questo*, np. *Ne ho sentito parlare*

LICZEBNIK

Liczebniki główne i porządkowe

- liczebniki zbiorowe, np. *paio*, *coppia*, *dozzina*, *ventina*
- oznaczanie wielokrotności, np. *doppio*

PRZYMIOTNIK

Liczba pojedyncza i mnoga

Rodzaj męski i żeński

- rodzaj przymiotników zakończonych na *-ista*, np. *una ragazza ottimista*

Regularne i nieregularne stopniowanie przymiotników (stopień równy, wyższy, niższy, najwyższy, najniższy)

Miejsce przymiotnika w zdaniu, zmiana
miejsca przymiotnika a jego znaczenie

PRZYSŁÓWEK

Podstawowe przysłówki czasu, miejsca
i sposobu

Formy regularne i nieregularne przysłówków
zakończonych na *-mente*

Molto, poco, tanto, troppo w funkcji przysłówka

Wyrażenia przysłówkowe, np. *all'improvviso*,
di tanto in tanto

Stopniowanie przysłówków – formy regularne
i nieregularne

PRZYIMEK I SPÓJNIK

Przymyki proste, np. *a, di*

Przymyki ściągnięte, np. *del, sullo*

Wyrażenia przyimkowe, np. *a sinistra di*

Podstawowe spójniki współrzędne,

np. *e, oppure*

Podstawowe spójniki podrzędne, np. *perché*,
Quando

CZASOWNIK

Czasowniki regularne i nieregularne, odmiana
I, II, III koniugacji

• wieloznaczność czasowników, np. *fare*,
mettere, essere, avere, prendere

• opozycje czasowników, np. *dire/parlare*,
guardare/vedere, ascoltare/sentire,
andare/venire

• czasowniki posiłkowe

• podstawowe czasowniki i wyrażenia

czasownikowe nieosobowe, np. *piove*,
neveca; bisogna, è necessario

• użycie i funkcja czasownika *piacere*

Czasowniki zwrotne

• czasowniki zwrotne w strukturach

z czasownikami modalnymi

Konstrukcje: *far fare, lasciar fare*

Czasowniki przechodnie i nieprzechodnie

Strona czynna czasownika w czasach:

*presente, passato prossimo, imperfetto, futuro
semplice, trapassato prossimo*

Strona bierna czasownika w czasach:

*presente, passato prossimo, imperfetto, futuro
semplice*

Forma bezosobowa w czasie teraźniejszym,
np. *si dice che..., si è contenti*
Si passivante w czasie teraźniejszym, np.
si fanno le spese

Tryby i czasy

Tryb oznajmujący:

- czas teraźniejszy (*presente*)
- czasy przeszłe (*passato prossimo, imperfetto, trapassato prossimo*)
- czas przyszły (*futuro semplice*)
- konstrukcja peryfrastyczna *stare + gerundio*
- konstrukcja *stare per + bezokolicznik*

Tryb rozkazujący

- zaimki osobowe w trybie rozkazującym

Tryb przypuszczający (*condizionale semplice*)

Tryb łączący (*congiuntivo*)

- *congiuntivo presente* i *congiuntivo passato*
podstawowych czasowników

Formy implicytne (*forme implicite*): *gerundio presente, participio passato, infinito presente*

Zgodność czasów

- zdanie główne w czasie teraźniejszym Okres warunkowy
- hipoteza prosta, np. *Se ho tempo, vengo.*
Se riuscirò ti accompagnerò io.
- hipoteza niemożliwa do spełnienia
odnosząca się do przeszłości: *se + imperfetto / imperfetto*, np. *Se lo sapevo non ci andavo.*

Mowa niezależna i zależna z czasownikiem
głównym w czasie teraźniejszym